Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (åttonde avdelningen)

den 12 september 2018*

”Begäran om förhandsavgörande – Lufttrafik – Förordning (EG) nr 261/2004 – Artikel 8.1 – Återbetalning av inköpspriset för en biljett vid inställd flygning – Kommission som tas ut av den som agerar som mellanman mellan passageraren och lufttrafikföretaget vid biljettinköpet – Omfattas”

I mål C-601/17,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av Amtsgericht Hamburg (distriktsdomstol i Hamburg, Tyskland) genom beslut av den 6 oktober 2017, som inkom till domstolen den 18 oktober 2017, i målet

Dirk Harms,

Ann-Kathrin Harms,

Nick-Julius Harms,

Tom-Lukas Harms,

Lilly-Karlotta Harms,

Emma-Matilda Harms,

mot

Vueling Airlines SA,

meddelar

DOMSTOLEN (åttonde avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden J. Malenovský (referent) samt domarna D. Šváby och M. Vilaras,

generaladvokat: Y. Bot,

justitiesekreterare: A. Calot Escobar,

efter det skriftliga förfarandet,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

– Vueling Airlines SA, genom B. Liebert, Rechtsanwältin,

* Rättegångsspråk: tyska.

– Polens regering, genom B. Majczyna, i egenskap av ombud,

– Europeiska kommissionen, genom G. Braun och N. Yerrell, båda i egenskap av ombud,

med hänsyn till beslutet, efter att ha hört generaladvokaten, att avgöra målet utan förslag till avgörande,

följande

Dom

1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artikel 8.1 a i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 261/2004 av den 11 februari 2004 om fastställande av gemensamma regler om kompensation och assistans till passagerare vid nekad ombordstigning och inställda eller kraftigt försenade flygningar och om upphävande av förordning (EEG) nr 295/91 (EUT L 46, 2004, s. 1).

2 Begäran har framställts i ett mål mellan makarna Harms och deras fyra barn, å ena sidan, och Vueling Airlines SA, å andra sidan. Målet rör återbetalning av priset för biljetter som köpts via Opodo Ltd.

Tillämpliga bestämmelser

3 I artikel 2 f i förordning nr 261/2004 definieras begreppet ”biljett” såsom ”ett giltigt färdbevis som berättigar till transport, eller något likvärdigt i papperslös form, inbegripet i elektronisk form, som utfärdats eller godkänts av lufttrafikföretaget eller av dess auktoriserade agent”.

4 Artikel 5 i denna förordning har rubriken ”Inställd flygning”. I artikel 5.1 föreskrivs följande:

”Vid inställd flygning skall de berörda passagerarna

a) erbjudas assistans i enlighet med artikel 8 av det lufttrafikföretag som utför flygningen, och

…”

5 Artikel 8 i förordningen har rubriken ”Rätt till återbetalning eller ombokning”. I artikel 8.1 föreskrivs följande:

”Vid hänvisning till denna artikel skall passagerare erbjudas att välja mellan

a)

– återbetalning inom sju dagar, i enlighet med bestämmelserna i artikel 7.3, av hela inköpspriset för biljetten, …

– en returflygning till den första avgångsorten …

…”

6 Artikel 10 i förordningen har rubriken ”Uppgradering och nedgradering”. I artikel 10.2 föreskrivs följande:

”Om det lufttrafikföretag som utför flygningen placerar passageraren i en lägre klass i förhållande till biljettpriset skall lufttrafikföretaget inom sju dagar, i enlighet med bestämmelserna i artikel 7.3, ersätta

a) 30 % av passagerarens biljettkostnad vid alla flygningar på 1500 kilometer eller mindre, eller

b) 50 % av passagerarens biljettkostnad vid alla flygningar inom gemenskapen längre än 1500 kilometer, … och vid alla övriga flygningar mellan1500 och 3500 kilometer, eller

c) 75 % av passagerarens biljettkostnad vid alla flygningar som inte omfattas av a eller b, …”

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågan

7 Dirk Harms bokade på webbplattformen opodo.de för sin egen räkning och för sin maka och deras fyra barn en flygning från Hamburg (Tyskland) via Barcelona (Spanien) till Faro (Portugal) som lufttrafikföretaget Vueling Airlines skulle genomföra. Opodo fakturerade Dirk Harms ett belopp på 1 108,88 euro och tillställde honom en bokningsbekräftelse med angivande av nämnda belopp utan närmare specificering. I samband med detta överförde Opodo ett belopp på 1 031,88 euro till Vueling Airlines.

8 Familjen Harms flygning genomfördes emellertid inte i enlighet med den färdplan som hade angetts av Vueling Airlines. Enligt den hänskjutande domstolen är detta att likställa med en inställd flygning enligt förordning nr 261/2004.

9 Vid den hänskjutande domstolen har makarna Harms – såväl för sin egen räkning som för sina fyra barn – anfört att Vueling Airlines enligt artikel 8.1 a i förordning nr 261/2004 är skyldigt att betala åter hela det belopp på 1 108,88 euro som de fakturerats av Opodo. Vueling Airlines har inte bestritt återbetalningsskyldighet för de 1 031,88 euro som Opodo överfört till bolaget, med hänvisning till att det därvid är fråga om priset på de biljetter som Dirk Harms köpt. Bolaget har däremot bestritt betalningsskyldighet för skillnaden mellan nämnda belopp och det belopp på 1 108,88 euro som Opodo tagit emot. Vueling Airlines har därvid gjort gällande att skillnaden om 77 euro inte utgör en del av nämnda pris.

10 Mot denna bakgrund beslutade Amtsgericht Hamburg (distriktsdomstol i Hamburg, Tyskland) att vilandeförklara målet och ställa följande fråga till EU-domstolen:

”Ska begreppet ’återbetalning …, i enlighet med bestämmelserna i artikel 7.3, av hela inköpspriset för biljetten’ i artikel 8.1 a i förordning nr 261/2004 tolkas så, att därmed avses det belopp som passageraren betalt för den aktuella flygbiljetten, eller det belopp som lufttrafikföretaget faktiskt har erhållit, när ett förmedlingsföretag varit inblandat i bokningsförfarandet och uppburit skillnaden mellan det som passageraren har betalat och det som lufttrafikföretaget har erhållit, utan att informera om detta?”

Prövning av tolkningsfrågan

11 Den hänskjutande domstolen har ställt sin fråga för att få klarhet i huruvida förordning nr 261/2004, och särskilt artikel 8.1 a däri, ska tolkas så, att det biljettpris som ska beaktas vid fastställandet av det belopp som lufttrafikföretaget har att återbetala till en passagerare vid inställd flygning ska inbegripa skillnaden mellan det belopp som passageraren har erlagt och det belopp som lufttrafikföretaget uppburit, varvid denna skillnad motsvarar den kommission som uppburits av den som agerat mellanman mellan lufttrafikföretaget och passageraren.

12 Enligt artikel 8.1 a i förordning nr 261/2004, jämförd med artikel 5.1 a i förordningen, åligger det lufttrafikföretaget att vid inställd flygning erbjuda berörda passagerare assistans bland annat i form av återbetalning av inköpspriset för biljetten samt i förekommande fall i form av en returflygning till den första avgångsorten.

13 Ordalydelsen av artikel 8.1 a i förordning nr 261/2004 ger vid handen att det finns ett direkt samband mellan begreppet ”biljett” och begreppet ”inköpspris”, då en sådan biljett kan köpas av berörda passagerare antingen direkt från lufttrafikföretaget eller via en mellanman, exempelvis via en sådan auktoriserad agent som avses i artikel 2 f i förordning nr 261/2004.

14 När en sådan mellanman uppbär kommission från en passagerare (såsom i det nationella målet) uppkommer frågan om, och i så fall i vilken utsträckning, denna kommission ska anses ingå i det biljettpris som lufttrafikföretaget ska betala åter till passageraren vid inställd flygning.

15 Rent generellt är målsättningen med förordning nr 261/2004 inte bara att sörja för ett långtgående skydd för flygpassagerarna, utan även att tillförsäkra en avvägning mellan passagerarnas och lufttrafikföretagens intressen (dom av den 19 november 2009, Sturgeon m.fl., C-402/07 och C-432/07, EU:C:2009:716, punkt 67).

16 Med beaktande av dessa målsättningar finner domstolen att en kommission som en mellanman uppburit från en passagerare vid biljettinköpstillfället i princip ska anses ingå i det pris som ska återbetalas till passageraren vid inställd flygning; detta tillvägagångssätt är dock föremål för vissa begränsningar mot bakgrund av de intressen för lufttrafikföretagen som blir aktuella.

17 Det framgår av artikel 2 f i förordning nr 261/2004 att en ”biljett” utgör ett färdbevis eller något likvärdigt i papperslös form, inbegripet i elektronisk form, som utfärdats eller godkänts av lufttrafikföretaget eller av dess auktoriserade agent. Det framgår av denna definition att de olika delarna i en sådan biljett, däri inbegripet biljettpriset, ska – för det fall att biljetten inte utfärdats av lufttrafikföretaget självt – i vart fall ha godkänts av lufttrafikföretaget, och således inte ha fastställts utan lufttrafikföretagets vetskap.

18 Denna tolkning vinner stöd i domstolens rättspraxis. Det framgår nämligen av denna rättspraxis att den delvisa återbetalning av ”biljettpriset” som föreskrivs i artikel 10.2 a–c i förordning nr 261/2004 om lufttrafikföretaget placerar en passagerare i en lägre klass i förhållande till biljettpriset ska fastställas utifrån endast de ”oundvikliga” beståndsdelarna av priset, i det att passageraren måste betala för dessa för att kunna utnyttja den tjänst som lufttrafikföretaget erbjuder (dom av den 22 juni 2016, Mennens, C-255/15, EU:C:2016:472, punkt 36).

19 Den del av biljettpriset som fastställs utan lufttrafikföretagets vetskap kan nämligen inte anses vara något som passageraren måste betala för att kunna utnyttja den tjänst som lufttrafikföretaget erbjuder.

20 Mot denna bakgrund ska tolkningsfrågan besvaras på följande sätt. Förordning nr 261/2004, och särskilt artikel 8.1 a däri, ska tolkas så, att det biljettpris som ska beaktas vid fastställandet av det belopp som lufttrafikföretaget har att återbetala till en passagerare vid inställd flygning ska inbegripa skillnaden mellan det belopp som passageraren har erlagt och det belopp som lufttrafikföretaget uppburit, varvid denna skillnad motsvarar den kommission som uppburits av den som agerat mellanman mellan lufttrafikföretaget och passageraren, med mindre än att denna kommission fastställts utan lufttrafikföretagets vetskap, vilket det ankommer på den hänskjutande domstolen att avgöra.

Rättegångskostnader

21 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i det nationella målet utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den hänskjutande domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (åttonde avdelningen) följande:

Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 261/2004 av den 11 februari 2004 om fastställande av gemensamma regler om kompensation och assistans till passagerare vid nekad ombordstigning och inställda eller kraftigt försenade flygningar och om upphävande av förordning (EEG) nr 295/91, och särskilt artikel 8.1 a däri, ska tolkas så, att det biljettpris som ska beaktas vid fastställandet av det belopp som lufttrafikföretaget har att återbetala till en passagerare vid inställd flygning ska inbegripa skillnaden mellan det belopp som passageraren har erlagt och det belopp som lufttrafikföretaget uppburit, varvid denna skillnad motsvarar den kommission som uppburits av den som agerat mellanman mellan lufttrafikföretaget och passageraren, med mindre än att denna kommission fastställts utan lufttrafikföretagets vetskap, vilket det ankommer på den hänskjutande domstolen att avgöra.

Underskrifter